

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Recepti se ne vračajo.

Let izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri popoldne.

Nežankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (inzerate) se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratn natis primerem
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 5.

Telefonska številka 65.

Celje, v soboto, dne 8. januarja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Zbližanje Čehov in Poljakov.

Včeraj smo poročali med brzjavkami, da namerava v kratkem času posetiti večje število drž. posl. poljske ljudske stranke Prago, kjer se bodo s češkimi agrarnimi poslanci dogovarjali o „skupnem nadaljnjem postopanju“. Vsled preobrata, ki je nastal po reformi poslovnega reda, je tudi za nas ostale Slovane neizmerne važnosti, kako stališče utegnejo v tem ali onem vprašanju zavzeti Poljaki. Pa dajmo besedo krakovskemu poročevalcu „Venkova“, piščočemu o potovanju poljskih politikov na Češko:

V sedanjem položaju nam je treba prijateljev, zaveznikov. Te moramo naravno najprej iskati pri sorodnih narodih, ki so kri od naše krvi, pri Poljaki, Rusinih in Jugoslovanih. Na Gališkem obstoji že cela stranka, rastoča, mogočna, ljudska stranka, katera z nami toplo simpatizira. Posebno z nami agrarci. Saj ima ta poljska stranka kakor mi svojo glavno zaslombo v kmečkem ljudstvu in je torej čisto jasno, zakaj se obrača v prvi vrsti do nas.

Tudi v Galiciji že odmeva danes geslo, da more narod le kmečko ljudstvo prenoviti, dati mu svežih sil. V tej bratski deželi se je doslej kmečko ljudstvo preziralo in odrivalo s političnega pozorišča. Sedaj prihaja obrat. Poljski kmetje pod vodstvom Stapinskega so se oglasili za svoje pravice, borijo se za povzdigo svojega stanu in enakopravnost z meščanskim življenjem.

Samoobsebi umevno je, da zadevajo pričetkoma na tem potu ob velike težave. Saj se še imamo boriti pri nas, ki smo vendar v tem oziru že precej napredovali, z velikimi predsodki in se še moramo boriti naprej, ako hočemo doseči svoj cilj, da se bode merilo prebivalcem mest in vasi z enako mero. Zastopniki poljske ljudske stranke delajo razumno in odločno;

njihove vrste se množe z vsakim dnevom, njih tabor raste in s tem tudi moč in upliv. Zato bode ta stranka igrala v Galiciji in s posredovanjem svojih poslancev na Dunaju kmalu jedno od najodličnejših ulog. Zato je treba z njo doseči ozke stike. In to ne samo glede parlamenta temveč tudi v drugih zadevah.

Posl. Stapinjski je že v našem listu poročal, da pride čim preje na Češko in tu govori na nekoliko kmečkih shodih. Kakor izvem, se udeleže tega potovanja tudi drugi vodje poljske ljudske stranke, kateri se zelo vesele na to, da bi se spoznali z našimi kmetovalci. Njim ne gre za kake paradne deklaracije, ki bi se morda tu ali tam priredile, kar bi bilo napačno, temveč za bratsko in odkritosrčno zблиžanje našega naroda s poljskim, katero bi imelo praktične posledice v celem javnem življenju.

Saj si ne morejo zatajevati, da germanizacija že napada čisto poljske kraje in vedo dobro, da bi se ti napadi še pomnožili, ako bi se češkega naroda v boju proti Nemcem še ob pravem času ne okrepilo. In to okrepilo zlasti v političnem oziru. Kako se ima to zgoditi, to je stvar zaupnih dogovorov. Toliko pa je gotovo, da se je poljski ljudski stranki po znanem preobratu v parlamentu mogoče zelo angažirati v vprašanju češko-nemškega postopanja. Vlada ta proces samo še pospešuje. Odločba pravosodnega ministra Hohenburgerja v prosepah pruske obrti in industrije, odločba, naperjena proti trudu poljskih rodoljubov, kateri bi radi gališko ljudstvo rešili iz krempeljev pruskih oderuhov — vse to je učinilo tu tako razburjenje, da se ga ne da popisati. Poljsko kolo je bilo pozvano, skupno s Čehi na Dunaju kar najodločnejše nastopiti in doseči razveljavljenje te odločbe.

Ni nobenega dvoma o tem, da bode imel obisk poljskih politikov na Češkem velik pomen in da ne ostane

brez upliva tudi na one gospode iz poljskega kola, kateri so doslej kaj radi koketirali z nemškimi strankami, in to celo na take, ki so bili ob vsaki priliki pripravljeni k napadu na češke vrste.

„Mi nočemo nikogar stiskati, za nič obropati, tudi ne Nemcev, mi zabtevamo samo pravičnost v vsakem oziru za vse narode v državi“ — o tem tematu bode govoril Stapinjski na shodih, ki se bodo vršili prihodnje dni po Češkem.

Kako sodijo Nemci o delovanju slov. klerikalnih poslancev.

Kakor na drugem mestu poročamo, je bil v sredo v dež. zboru na vrsti predmet meščanskih šol. Predlog je stavil že preteklo jesen poslanec dr. Kukovec, ki je bil kot izvoljeni poslanec trgov Žalec in Sentjur ob j. ž. k stavljenju takega predloga gotovo prvi poklican. V sredo se pa ni vršila odločilna razprava o tem predmetu, ampak je po deželnozborskem pravilniku običajno, da se ob taki priliki, ko se predmet prvič obravnava, govori le kratko, tako da se najmanj 4 predlogi v 1 uri rešijo. V zadnji seji je dež. glavar izrecno poudarjal, da je nekolegijalno nasproti drugim poslancem če se prilika prvega branja zlorablja in čas trati z dolgimi izvajanjem, tako da naslednji govorniki ne morejo na vrsto priti. Pri seji v sredo namreč Nemec Wellisch ni več prišel na vrsto. Seveda smo tudi Slovenci, če je bilo nujno potrebno in važno, drugače postopali in so n. pr. pri poročilu o delitvi celjske okoliške občine nastopili trije slovenski govorniki, četudi sicer v takih slučajih debata sploh ni običajna. Veliko vprašanje je pa, ali je bilo iz slov. stališča pravilno preteklo sredo, da so po kratkem utemeljevanju

predloga dr. Kukovca o meščanskih šolah po dr. Kukovcu poslali klerikalci še dr. Vrstovška v boj z dolgimi izvajanjem. Mi želimo le stvari uspeha in odkrito izjavljamo, da nas veseli, da je tudi klerikalni klub podal k predlogu dr. Kukovca o meščanskih šolah ugodno izjavo. V kolikor se izjave tiče, je bilo to naravnost hvalevredno. Nič nas pri tem priznanju ne ovira obzir, ali je klerikalna stranka bila pri tem odkritosrčna ali ne. Toda kako so stvar razumeli drugi? Glasilo deželnozborske večine „Grazer Tagblatt“ piše: „Iz obzirov tekmo vanja nasproti naprednemu predlagatelju dr. Kukovcu je moral k predmetu seveda govoriti tudi klerikalec dr. Vrstovšek in tudi podati neke vrste utemeljitev.“ Vzdržimo se vsakega pristavka in prepustimo razsodni javnosti, da sama sodi, ali je Slovencem koristno, če svet vidi, da se gre klerikalcem tudi v takih važnih narodnih vprašanjih le za boj proti „liberalcem“ in za lastno reklamo. Govor dr. Kukovca smo objavili in se iz besedila vsakdo lahko prepriča, ali govor odgovarja ali ne. Pripominjamo, da so ga skoraj ravno tako dobesedno priobčili tudi graški časopisi.

Politična kronika.

Uradno proglašenje ustave za Bosno in Hercegovino. „Nar. Listy“ poročajo z Dunaja: Prihodnje dni bo proglašena v dunajskih in budimpeštanskih uradnih listih bosansko-hercegovinska ustava. Kakor je bilo že konstatirano, bi se ta ustava še zdavnej proglasila, ako bi ji pritrdila tudi ogrska vlada. Wekerle pa je zmiraj trdil, da se nahaja s svojim ministerstvom in statu demissionis — zato ne more storiti tako važnega koraka. Sedaj, ko pride Lukacs na krmilo, ne bode ostala, kakor upamo, ustava več dolgo na papirju, temveč bode tudi v

LISTEK.

Anton Novačan:

Srčev kralj.

Povest iz Slavonije. (Dalje.)

II.

Ko je odšla gospodična Zdenka spat in je pohabljen ciganče tudi nekam zginilo, sva sedela z gospodom nadučiteljem sama v sobi. Pušila sva sladki bosanski tobak in nič se nama ni dremalo. On se je brezbrizno naslonil v širokem fotelju in je gledal za kolobarji dima, ki so se vili do stropa. Med nama na mizi je stala svetilka in nisem ga mogel dobro videti v lice, čul sem samo njegove besede.

— Ej kako nenadoma pridejo spomini! Popadejo in prisilijo te, da še enkrat preživiš vse grozote in pretrpiš vse bolečine, ki ti jih je zadalo življenje v davnih in skoro pozabljenih časih. Meniš, da je že vse pokopano

in prekrito na dnu duše, pa pride lahen vetrič, lahen spomin in odgrne zaveso, da se prikažejo stare slike, stari dogodki krutoživo v domišljiji. Samozatajevanje ne pomaga nič, moraš jim slediti do zadnje senčice . . .

Tako se je zgodilo danes meni. Sicer je tat Dimitrovič čisto navaden lopov in ni me briga za nja, ali to nesrečno ime mi zadostuje, da se spominam na onega Maksima Dimitroviča. Čegar usoda je tako ozko spojena z mojo — in z usodo moje pokojne žene.

Da, tudi z usodo moje pokojne žene, da bi ne bilo tako! Samo Maksim je kriv, da je legla v prerani grob, ki sem jo tako ljubil in za katero bi dal, prav rad bi bil dal svoje lastno življenje . . . Pa tudi on že počiva, in jaz sem mu odpustil v tistem trenutku vse, ko se mu je vrv zarezala v tilnik.

Ej Maksim, vidim ga v duhu kakor pred seboj. Komaj šestnajst let je star in že ubije, z nožem zakolje svojega tovariša, šestošolca Svetozarja,

ker si je upal trditi, samo v šali je rekel, da se mu je Maksimova Anka mimogrede nasmehnila. Ubije Svetozarja in zbeži. Zaman ga iščejo po celi Slavoniji žandarji, iblajtarji in pandurji; ne najdejo ga in pozabijo nanj. Leta minejo, tri, štiri leta, in vsi se ga spominjamo samo slučajno. Mislimo, da je umrl kje v tujini, ali pa si ne upa nazaj, karkoli.

V tistem času sem jaz dobil definitivno mesto učitelja ravno v tej vasi, kjer životarim še dandanes. Mlad sem bil in življenja vesel. Imel sem hudomušne misli, poleg tega pa tudi resne namene. Oziral sem se po dekletih in sem se ozrl na modrooko Barico; rekel sem: ne. Oziral sem se po dekletih in sem uzrl Maksimovo Anko, ki je bila lepa kot solnce . . . Rekel sem: da. Ko sem šel mimo njenega okna, je bil moj korak proti moji volji zmeren in počasen, oči pa so mi zmirom švignile po oknu, ne bi li opazil oboževanke svoje. Sprva se ni zmenila

za vidna znamenja moje zaljubljenosti in se mi je zmirom umikala, sčasoma pa se me je privadila in se mi ni več umikala. Prijazno me je gledala s svojimi velikimi očmi, ki so zmirom strmlele in zdelo se je, da bi se koj orosile in zaplakale, ako bi bolestno zatrepetala skrivna struna . . . Nasmehnila se mi ni nikoli. Iz navade je nastala potreba in jaz nisem zamudil trenutka, da bi se ne sprehajal pod njenim oknom. Dan na dan, teden za tednom sam hodil gor in dol in sem ljubil . . . Zvečer sem sedel doma in udarjal tamburico v pozno noč. Bil sem zamišljen in nestrpljiv, vsaka stvar me je vznemirila. Tako sem nekega popoldneva kolovratil po gozdovih in mislil na njo. Sreča me ciganka, stara, grda, saj veste, kake so naše ciganke.

— Gospodine, postoj, počakaj lepi gospod. Povem ti srečo, obilo sreče ti povem. Daj, podaj mi roko, iz potez ti povem tvojo prihodnost.

Dalje prihodnjité.

resnici aktivirana. Radovedni smemo biti, kakšno bo to delo, ki pomenja nadaljevanje in z gotove strani konec krize vsled bosansko-hercegovinske aneksije. Nova ustava ima nekoliko autorjev: skupno vlado, na to Avstrije, Madžare in pa bosansko-hercegovinsko vlado.

u Novi hrvaški miniaterv v Budimpešti. Lukacsovo ministerstvo še ni popolnoma sestavljeno. Manjka še minister za Hrvaško. Vlada je pa zelo previdna pri teh pogajanjih, ker se namerava na Hrvaškem spremeniti sedanjí sistem. Gre torej vendar enkrat za Rauchov odstop. Iz budimpeštanskih poročil se da razbrati, da se sedaj pogaja Lukacs s srbohrvaško koalicijo glede kompromisa. Če tega ne doseže, potem bo pa sabor razpustil. — „N. Fr. Presse“ ne prerokuje Lukacsevemu kabinetu mnogo uspeha. Pravi, da se ne ve, ali se mu bode dovolil v parlamentu drž. proračun ali ne, ker ni z novo vlado nobena stranka posebno zadovoljna. Ako se ne bi proračunski provizorij dovolil, odstopi Lukacs, drž. zbor bo pa tudi razpuščen. Nove volitve bo vodil najbrže Lukacs, ki bo znova imenovan. — Ob odstopu Wekerlovega ministerstva je kar deževalo odlikovanj; vseh skupaj je 261. Novih baronov, plemenitašev, dvornih svetnikov in redov je kar deževalo. Wekerle sam postane najbrže grof.

Drobne politične novice.

Za gradnjo dalmatinske železnice se vrši jutri v Splitu velik shod, na katerem se bode odločno zahtevalo zgradnjo železnične zveze Dalmacije z Avstrijo. Povabljeni so vsi državni in dež. poslanci, trgovsko-obrtni zbornici, obč. zastopi itd.

Nemški nacionalci — edleteli. Iz Dunaja se poroča, da so kršč. socialci in veleposestniki končno odklonili podpis nemškonacionalnega predloga za postavno določitev nemščine kot pončnega jezika na nižjeavstrijskih ljudskih in meščanskih šolah.

Zveza čeških dež. poslancev je sklenila, da skliče v ponedeljek sejo svojih odposlancev, ako bodo Nemci na današnjem shodu shodu storili kake pozitivne sklepe glede obstrukcije v češkem dež. zboru.

u Razlastitev Poljakov v Prusiji. Pruska vlada misli prihodnje dni začeti s prisilno razlastitvijo Poljakov; najprej so na vrsti poljska posestva čijih lastniki bivajo v Avstriji ali na Ruskem.

William Ewart Gladstone.

(V spomin stoletnice njegovega rojstva spisal L. Furlani.) Dalje.

II.

Gladstone in Irsko.

Irsko vprašanje je povzročalo angleškim politikom že od nekdanj veliko skrbi. Vsi so se pečali s tem problemom, nikdo ga pa ni znal rešiti in še danes čaka rešitve. Charles James Fox je dejal: „Čimbolj bode Irsko pod irsko vlado, tem bolj bode vezano na angleške interese.“ Ta princip je sprejel Gladstone za svoj in posvetil se je z vso močjo svojega genija proučevanju tega problema. Spoznal je, da so tri stvari, ki povzročajo največ nemira in največ skrbi: prva je državna cerkev, druga agrarno in najemninsko vprašanje in tretja šolsko vprašanje.

Gladstone je spoznal, da je krivično in nespametno vzdrževati v deželi, kakor je Irsko, katerega prebivalstvo je po ogromni večini katoliško, anglikansko državno cerkev. Zastavil je vso svojo moč v to, da se je ta

Zopet boj na turško-črnogorski meji. Iz Belgrada poročajo, da je došlo na črnogorskoturški meji zopet do krvavega boja. Turški vojaki so hoteli odgnati jedno črnogorsko čredo živine; Črnogorci so jih pa zalotili in pobili 20 turških vojakov.

Ustanovitev velike nemške napredne stranke je zagovarjal dr. Lecher 5. jan. na shodu v Brnu. V sedanjem nemško-nacionalnem klubu v drž. zboru je baje preveč častnikov in generalov, pa premalo discipline.

Anarhisti v Andaluziji. — Pred potovanjem španskega kralja na lov v Granado so tam zaprli 6 anarhistov, kateri so se izdajali za potujoče prosjake. Dva sta bila Nemca, dva Francoza in jeden Italijan. Name-ravali so baje napad na kralja.

Dnevna kronika.

a Priprave k 80. rojstnemu dnev našega cesarja. O priliki 80. rojstnega dneva našega cesarja drugo leto hoče prirediti mesto Dunaj več slavnosti. Pred vsem bo položen temeljni kamen za takozvano Valhalo na Golovcu, potem se bodo izdali spominski tolariji in bode šla posebna deputacija k cesarju v Išli, najbrž celi obč. odbor korporativno. Nadalje se misli na to, da bi jedno izmed velikih dunajskih pevskih društev pred cesarjem koncertiralo. Na Dunaju pa se misli prirediti še pred 18. avgustom v Pratru velika ljudska slavnost.

a Kanalov na Marsu ni. Iz Londona poročajo: Fantastična povest velikih kanalov na Marsu, katere so baje zgradila razumna bitja, je sedaj padla v prazen nič. V zadnji seji angleške astronomske družbe je izjavil ravnatelj greenwichske zvezdarne Maunder, da na Marsu ni nobenih kanalov in da so vse govorice o Marsovih prebivalcih prazne govorice. Predložil je nove fotografične posnetke Marsa, katere je izdelal znani ameriški astronom prof. Hale v svojem observatoriju na gori Wilson v Kaliforniji z velikim in zelo ostrim daljnogledom. Na njih ni niti sledu o kakih kanalih; prejšnje fotografije, ki so se izdelale s slabšimi instrumenti, so slonele na optičnih zmotah.

a Organizacija slovanskih zdravnikov. Na predlog čeških zdravnikov so se odločili tudi ruski pristopiti k profesionalni organizaciji vseh slovanskih zdravnikov. V kratkem času se bode vršil v Petrogradu shod ruskih psihijatrov in nevrologov z zanimivo psihijatrično razstavo. K obisku te razstave bodo vabljeni vsi slovanski zdravniki. Prihodnje leto se vrši shod ruskih ženskih zdravnikov, tudi z razstavo. O nadaljni organizaciji skupnega dela, zlasti glede skupnega časopisa itd. se bode govorilo na shodu slovanskih zdravnikov in prirodoslov-

krivica odstranila, in to se mu je tudi posrečilo. Zemljiško in najemninsko vprašanje je bilo težje in bolj zapleteno. Najemniki so bili prepuščeni zemljiškim gospodarjem na milost in nemilost in niso imeli nikake pravne moči proti brezsrčnemu izkoriščanju in izžemanju. Pred vsem so se sklepale pogodbe na zelo kratke dobe, mnogo-krat celo od leta do leta. To že samo na sebi onemogočuje vsako racionalno obdelovanje zemlje. Ako je pa vključ temu najemnik na svoje troške izvršil kake melioracije na najetih zemljiščih, da bi imel večje pridelke, se je takoj oglasil nenasitni zemljiški gospodar, ki mu je najemnino tako zelo povišal, da bi izvedena melioracijska dela ne donasala najemniku samemu nikakega dobička. Ako pa najemnik ni hotel plačati višje najemnine, ga je zemljiški gospodar brez milosti in brez obotavljanja pogнал, ne da bi bil po zakonu vezan mu plačati vsaj odškodnino za melioracije. Gladstone je videl, da treba napraviti tej neznosni tiraniji in nečuvni krivici konec. (Dalje prih.)

cev, ki se bode vršil julija meseca v Sofiji, objednem s konferenco novoslovanskih politikov in z vseslovanskim častnikarskim shodom.

Vseslovanski dijaški shod v Moskvo sklicuje za letošnjo jesen „obščestvo slavjanske vzaimnosti“.

a Francoske bojne ladije, ki so bile pretekle dni na obisku v Brnu, so priplute 4. jan. v Split. „Sloboda“ vzbuja ob tem dogodku spomine na francosko vlado v Dalmaciji in sklepa: Tudi danes vzbuja obisk Francozov v našem mestu, ki je za njih polno spominov, zadovoljstvo in simpatije. Veseli obrazi so jih sprejeli zaradi tega, ker so oni predstavitelji naroda, klicarja v boju za prosveto, svobodo in demokracijo, Demokrati, svobodnomiselni Spliet se raduje nad svojimi gosti. Vive la France! — Po obisku v Splitu se vrnejo francoske vojne ladije v Tunis.

Dopisi.

Veleturist v Mariboru. V nedeljo toraj 9. t. m. gremo na Triglav s slavnim »Veleturistom« Dolinarjem. Dolinar je namreč poročil ženo, ki je bila prej zaročena z nekim pisateljem. Ta je umrl in Dolinar, kateri jo je ljubil, jo je poročil. Ona mu je prigovarjala venomer, naj se posveti pisateljstvu, česar pa on kakor nam trdi, nima niti veselja niti talenta storiti. Ker pa le ni bilo miru, si veseljak in navihanec drugače pomaga. Postane hribolazec. Stanujoč v Trstu se pridno vozi v — Ljubljano in tam nastopa kot samec in gledališki ravnatelj. Za takega ga je njegov prijatelj predstavil. Ej, to je veselje, ko gledališke igralke grulijo krog njega naj jih engazuje, kar on seveda rad obljudi. Da bi pa njegova žena ne zvedela, kako hribolaztvo on goji, piše ji vsaki teden uznesena pisma o predrznih planinskih izletih preko čeri in prepadov, katere pa doslovno prepisuje iz »Planinskega Vestnika«. Njegova žena je vsa navdušena in k njegovemu 50 rojstnemu dnevju da dotična pisma natisniti, ter to brošurico razdeli med njegove znanee in prijatelje. Povabi tudi oba Podhostnika, voditelja, ki igrata v njegovih pismih glavno ulogo, drugo gospodo in urednika »Svetilnika ob Adriji«. Mislite si, kako presenečenje za Dolinarja ob njegovem rojstnem dnevju, kaka zbežanost, ko zve za vse to in ko prihajajo gostje ga slaviti, kot najdrznejšega hribolazca, kot »Veleturista«. Njegova žena je vsa srečna, tudi njuni hčeri mlajša, naivna punčka, in starejša strašno domišljava emancipirana študentka iz Petrograda. »Slov. plan. društvo« pa da »Veleturistu« častno nalogo, da odkrije pot preko Triglava, katere še dosedaj ni mogel najti nihče. Drugo dejanje nam bo pokazalo to delo, ali ta križev pot Dolinarja na Golgoto, Triglav. Pri Podhostniku v koči pa se snide Dolinar s pravim pisateljem, od katerega je iz »Planinskega Vestnika« prepisoval pisma. Seveda sledijo svojemu možu na to slavno odkritje žena in obe hčerk. Razpletejo se lepi, mični in smešni prizori. Micika Podhostnikova, kateri je emancipirana študentka prevzela njenega dragega, bo pravi tip planšarice, kar že sedaj izdam. Mlajša hčer Dolinarja in pisatelj Planinc pa se ob tej priliki zaljubita. Sicer so že tu raznolike, kaj vesele scene, katerih pa sedaj ne bodem izdajal. Dovolj že to. Povem le še, da se v tretjem dejanju, ko se Dolinar strašno blamira in je žena vsa iz sebe radi moževih laži, vzameta mlajša hčer s pisateljem, starejša emancipiranka, ki govori latinski kot bi tri orehe in puši cigarete, kakor turški paša, z nekim drugim doktorjem. In ljubček brhke plaušarice se vrne nazaj k svoji Miciki, ko sprevidi, da mestne frajle nikakor niso zanj.

V igri se vidi satira na takozvane emancipiranke, ki hočejo biti nekaj več kot druge ženske, ki si domišljujejo, da se jih postavlja na nižjo stopinjo od moških. In pri tej svoji domišljiji in trmoglavnosti niso niti dražestne, niti uljudne, še manj pa razumne. Mlajša hčer Dolinarjeva je vsa druga, živahna, naivna in vesela. Sicer pa o tem po igri.

Da je oder za to igro popolnoma novo dekoriran, bo mnogo prispevalo k igri in nikdo naj ne zamudi posetiti predstave. Pojdimo toraj tudi mi enkrat na planine po Dolinarjevem receptu, z upanjem, da zato ne bomo imeli nobenih sitnosti.

Iz Maribora. »Mariborski Sokol“ je podal na občnem zboru dne 4. t. m. poročilo o svojem delu v preteklem letu. Iz njega posnemamo, da je bilo delovanje društva zelo živahno in uspešno v vseh ozirih. Majhno krizo je društvo spomladi srečno prebilo, ko se mu je posrečilo dopolniti odbor in si ohraniti priljubljenega izbornega načelnika Iliča. Strokovni slovenski, češki in hrvatski listi so v Narodnem domu članom vedno na razpolago. Izlete je priredilo društvo 1. k Sv. Križu nad Mariborom (s predavanjem, 80 domačinov poslušalcev), 2. na Vurberg-Ptuj, 3. na Pohorje, Arh-Ruše, 4. manjši izlet na Tezno, 5. v Ruše, 6. k sv. Urbanu na predvečer sv. Cirila in Metoda (kres, nagovor na obilno občinstvo, igre in telovadba). V društvu so se vršila čisto predavanja strokovne, vzgojevalne in poučne vsebine; na odhodnicah odhajajočim bratom, zlasti ob slovesu br. dr. Stajnika se je kazal bratski, resnično sokolski duh našega članstva in naraščaja. Pri veliki Ciril-Metodovi slavnosti v Mariboru je nastopil Mariborski Sokol v kroju in s telovadbo, nastopil s telovadbo na zletu v Krškem, priredil je skupno z drugimi sokolskimi društví velik zlet v Ruše, pri kateri priliki je našel pri ruskih domačinih obilo podpore in zaslombe. Zastopstva je pošiljal M. S. na razne sokolske in druge v narodnem oziru važne slavnosti, kakor v St. Jurij ob juž. žel., v Radovljico, Slov. Bistrico, zlasti pa k prvemu nastopu Ptujkega Sokola, ko je pohitel M. S. skoro korporativno v Ptuj ter nastopil tudi s telovadbo. Ribniški Sokol je bil do osamosvojitve pod okriljem M. S. v Središču je M. S. skušal zgraditi novo sokolsko gnezdo, istotako se je trudil v Rušah, kjer bodo kmalu zrela tla. Skrbno se je oziral M. S. tudi na druga okoliška mesta in na trge ter skušal zbuditi zanimanje za telovadbo in sokolstvo po osebnem vplivanju posameznih odbornikov in članov. Načelnik M. S. se je vozil često v Ptuj in k Sv. Lenartu, da nadzoruje in vodi telovadbo tamšnjih mladih Sokolov. Stavbišče za Sokolki dom je izplačano in popolnoma društvena last. Blagajna izkazuje 578756 K dohodkov, denarnega prometa je bilo 1157099 K, premoženja ima društvo 480339 K, pri čemur pa je treba omeniti, da je premoženja v resnici mnogo več, kajti društveno zemljišče je cenil blagajnik v bilanci le za 1000 K, dasiravno je vredno štirikrat več. Članov ima društvo 129, torej nekoliko manj ko lani, kar pa ni čudno, ker je zgubilo društvo vsled odhoda mnogo članov. Blagajniške knjige so v vzornem redu. Starosta je izrekel posebno zahvalo dr. Rosini za dar (200 K) dr. Pivku za knjižico „Kratka zgodovina“, ki je dala društvu nad 300 K dobička, zlasti pa mariborskim slovenskim gimnazijcem in učiteljsčnikom, ki so poslali M. S. krasen Miklavžev dar (32 K). Mladina je pokazala s tem darom, da ni zgubila nič svojih idealov, in ni nam treba gledati s strahom v bodočnost, dokler imamo tako dijaštvo. —

Načelnik Ilič je poročal, da je telovadilo v preteklem letu v 96 telovadnih urah 2125 telovadcev, poprečno po 22 na uro, torej 4 manj nego lani. Najboljši obisk je bil meseca julija (30), najslabši septembra (17). V ženskem oddelku je telovadilo v 82 urah 778 telovadk, poprečno po 9, torej tudi nekoliko manj nego lani. Na vitez je torej M. S. v telovadbi letos nazadoval. Res je, da je zgubil vsled odhoda članov iz Maribora kar cele vrste, res je, da je precej članov zanikrnih, ki bi lahko pridneje hodili v telovadnico, nekoliko pa škoduje M. S. tudi novo ustanovljeno „Slovensko dramatično društvo“, ki ima gledališke vaje ob istih dneh in ki mu daje redno M. S. po 4—8 telovadcev. — Tehnično vodstvo društva je v rokah 9 članov vaditeljskega zbora, ki je zgubil letos kar 4 dobre vaditelje a se je takoj izpopolnjeval s pripravniki.

Odbor M. S. za leto 1910: Starosta dr. Vlad. Sernec, podstarosta dr. Franjo Rosina, blagajnik Fr. Majer, tajnik dr. Ljud. Pivko, načelnik Eman Ilič, odborniki Hvalenc, Šošarič, Tomažič, Poš, Ivanjšič, namestniki Sagadin, Konrad Reicher, Veble.

Končno se je očrtalo na kratko, veliko in veselo sokolsko delo, ki nas čaka v tekočem letu.

„Mariborskemu Sokolu“ na zdar!

Vabilo na javni ljudski shod

ki se vrši

v nedeljo, 9. jan. 1910

ob 8. uri zjutraj

pri g. Plaskanu

v Braslovčah.

Govorita drž. posl. Fr. Roblek in dež. posl. dr. Vek. Kukovec.

DNEVNI RED:

1. Politični položaj v državi in deželi. — 2. Zvišanje doklade na pivo in hmeljarji. — 3. Raznoferosti.

ki se vrši

v nedeljo, 9. jan. 1910

ob 1. uri popoldne

pri g. Brinovcu

na Vranskem.

Štajerske novice.

z V Savinski dolini vre! Razburjenje zaradi izdajstva klerikalnih poslancev, ki hočejo savinske hmeljarje s povišanjem davka na pivo kaznovati zaradi naprednega mišljenja, narašča vidno. Jutri so protestni shodi hmeljarjev na Vranskem in v Braslovčah. Govorita tudi gg. poslanca Roblek in dr. Kukovec.

z Nasilno ponemčevanje slovenskih obmejnih šol. Pred leti je bila razpisana služba učitelja - voditelja na ljudski šoli pri Sv. Jerneju nad Muto. Reklo se je takrat, da je učni jezik slovensko-nemški, kar je za slovenski kraj že itak zelo veliko. Dne 29. dec. 1909 je pa marnberški okrajni šolski svet v uradni „Gr. Zeit.“ znova razpisal to mesto (z odlokom št. 1027/II) a za ljudsko šolo pri istem Sv. Jerneju nad Muto z **nemškim** učnim jezikom. Nemci bi radi spravili na šolo trdega Nemca ali pa renegata, ki bi ponemčil mlajši rod in drugič bi radi dosegli, da bi prišla šola v področje nemškega šolskega nadzornika za Sp. Štajer, Steringa. O zadevi, ki je kričeč primer, kako se tam hoče ponemčiti obmejno šolstvo, ne bodemo za sedaj niti več pisali, pač pa nujno pozivamo merodajne činitelje, naj takoj posredujejo.

z Izjava hišnih posestnikov. Dne 5. januarja se je vršila v Gradcu odborova seja zveze štajerskih mestnih in trških hišnih posestnikov, na kateri se je sklenila sledeča izjava: Deželna zveza društev hišnih posestnikov na Štajerskem odločno protestira proti zvišanju doklad na hišnonajemniški davek. Štajerski hišni posestnik je prišel do konca svoje plačilne možnosti. Vsako novo obteženje boče zvrnil na svoje stranke, tako da bi vplivalo zvišanje doklad skoraj kot davek na vsako glavo.

„Odljozen“ davek imenuje mariborska „Straža“ zvišanje deželne doklade na pivo. Nekaj dni poprej je bil dr. Kukovec imenovan v „Str.“ za „izdajalca kmečkih koristi“, sedaj pa se je začelo „Str.“ naenkrat svitati, da je zvišanje deželne doklade na pivo „odljozen“ davek... Taka je doslednost mariborskih duhovniških politikov in zato ni treba prav nič dati na njihovo „razburjenost“ in vnetost za ljudske koristi ter na njihove — psovke.

v Slovenskih meščanskih šolah. Leto za leto ponašljajo naši poslanci v Gradcu utemeljeno zahtevo, naj nam dovoli slovenskih meščanskih šol; a doslej je brezobzirna večina deželne zveze vse naše zahteve oholo prezirala. Nemci imajo na Štajerskem 25 javnih in 4 zasebne meščanske šole, Slovenci pa še danes — nobene. Kako

potrebna bi bila slovenska meščanska šola v celjskem okraju, pričajo nam že nastopne številke: Deželno meščansko šolo v Celju je v šol. letu 1908/9 obiskovalo 139 učencev; izmed teh jih je bilo doma 54 iz Celja, 85 pa iz celjske obolice in drugih krajev, torej 61% učencev iz tujih t. j. čisto slovenskih šolskih okolišev. In vzlic temu, da posečajo nemško meščansko šolo v Celju, je priznalo 71 učencev, da jim je slovensčina materni jezik. Ako vstopajo slovenski učenci že na nemški zavod v tolikem številu, kako ogromnega obiska se je nadejati šele na slovenski meščanski šoli, kjer bi menjava učnega jezika ne povzročala učencem nikakih ovir. — Odklanjajoč zahteve po slovenskih meščanskih šolah, se je nemška večina deželne zveze navadno porogljivo izgovarjala, češ, saj nimata niti slovenskih učnih knjig, niti izpranih meščanskih učiteljev. Taki izgovori to pot pač ne bodo zalegli; zakaj za vse učne predmete meščanske šole imamo na izbiro potrjenih slovenskih učnih knjig a učiteljev, izpranih za meščanske šole, je toliko, da si morajo po sosednih kronovinah iskati primernih mest, ker jim domača Štajerska zapira vrata. Vsi življenjski pogoji za slovensko meščansko šolo so torej tu; dovolj ukaželjne mladine, primerne knjige in usposobljeno učiteljstvo; ako pavzlic temu tudi sedaj ne ustreže nemška večina našim zahtevam, bi bila to taka frivolna nasilnost, ki ji naj odgovore naši slovenski poslanci z najostrejšim parlamentarnim orožjem.

v Zoper zvišanje davka na pivo priredi štajerska socialnodemokratska organizacija danes, jutri in v pondeljek po Zgornjem in Srednjem Štajerskem 16 shodov.

v Vestnost celjske pošte. Med včeraj vrnjenimi nam koledarji smo našli 4 pismo in 5 razglednic, namenjenih menda kot novoletna voščila na razne tuje naslove. Seveda, kako pa bodo gg. uradniki tudi utegnili pošto natanko pregledati, ko pa morajo v prvi vrsti paziti na naše narodne kolke „Ptuj“ in „20./IX./09.“, da bi — bog nas varuj! — kateri ne pošel v promet. Verjamemo, da je bilo zdaj ob praznikih mnogo dela, ali če se z vso mogočo tankovestnostjo preži na narodne kolke, je tem več vestnosti treba za redno razpošiljanje pisem itd. na pristojne naslove. Odkrito moramo reči, da smo se nadjali ob nastopu novega g. nadupravitelja več redu in večje pravičnosti do nas. Pisma in razglednice so slavni pošti pri nas na razpolago.

v Predavanje „Kluba“ se vrši soboto ob 8. uri zvečer v rudeči sobi „Nar. doma“.

c Osobje Zveznih podjetij v Celju priredi v soboto 15. tm. ob 8. uri zvečer plesni venček v vseh prostorih „Skalne kleti“ pri Celju. Vstopnina 1 K, dame proste. — Svira ciganski sekstet.

c Redni občni zbor „Bralnega društva v Gaberju“ se vrši v nedeljo, 9. prosinca tl. ob 4. uri pop. v Sokolskem domu v Gaberju pri Celju. — Dnevni red: 1. Pozdrav in poročilo društvenega predsednika, 2. poročilo tajnika in blagajnika, 3. volitev novega odbora, 4. slučajnosti. — Z ozirom na veliko važnost občnega zbora Vas k udeležbi vlnudno vabi o d b o r.

z Knjižica „Cerkvene pristojbine ali štolnina“, katero izda Narodna založba v Celju, še ni izšla. Toliko na znanje onim, ki že povprašujejo po njej.

Umrla je včeraj popoldne v Čretu pri Celju 25 letna posest. hči Rezika Pernovšek. Pogreb se vrši jutri pop.

v Narodna zbirka. Pomotoma je v naši zadnji notici izostalo, da se je od Nar. zbirke dovolilo za „Sokolski dom“ v Celju znesek 100 kron. Naknadno smo prejeli za Nar. zbirko iz Petrovč K 9'40.

v Opozarjamo svoje čitatelje na inserat trdke „Agro-Merkur“ v Ljubljani.

z Pater Murn na rajši v Ameriko? Govori se, da je šel pater Anzelm Murn, ki je bil zaradi žaljenja časti obsojen od mariborske porote na šest tednov ričeta, kot misijonar v Ameriko.

u Smešničarji. Ljubljanski misijonarji ki so imeli v Žalcu tako lepe uspehe, da so doživeli mačjo godbo, niso izgubili humorja. Dali so razglasiti, da vsem vse odpustijo in da čez tri leta zopet pridejo. Gospodje postajajo zabavni.

u Upor v cerkvi. Na Gomilskem je pridigar kapucin tako razsajal in politiziral da so navzoči kmetje v cerkvi začeli vpiti: To spada v gostilno in ne v cerkev. Slišimo, da sicer sodnija zadevo zasleduje, pa vesela cerkev ne more biti — takih uspehov svoje politike.

v Iz Žalca. Kakor smo že poročali priredi tel. društvo „Sokol“ v Žalcu dne 2. sveč. t. l. velik koncert s plesom v vseh prostorih hotela „Virant“ v Žalcu. Koncertira vojaška godba c. kr. pešpolka št. 96 iz Karlovca. Priprave za veselico so v najlepšem teku. Ker se enake prireditve dosedaj še niso vršile pri nas, je zanimanje za to veselico povsod velikansko. Upamo, da slavno občinstvo iz bližnjega Celja in vse Savinske doline ne bo spustilo te lepe prilike ter prihitelo v prijazen, naroden Žalec, kjer bo našlo pri koncertu, kakor tudi pri plesu mnogo užitka in izredne zabave. Dotični, ki nameravajo ob tej priliki prenočiti v Žalcu, naj blagovolijo pravočasno to naznaniti br. Benj. Kuneju v Žalcu, kakor tudi glede vozov. Natančnejše podatke o celi veselici še podamo v kratkem. — Na zdar!

v Ubogi mozirski klerikale! Pri zadnjih obč. volitvah so v trgu grdo propadli in sedaj se jezijo nad „neznačajnostjo“ onih, katerim se ni zdelo pravilno, da bi v trgu gospodaril sam g. Cesar. V zadnji šte. „Str.“ si hladi svojo jezo s prav neumno šalo, ki pa leti v prvi vrsti vpravičeno na klerik. sedanje podrepnike. Imen ne bo treba imenovati, kaj?

v Dezertiral je pri domobranskem polku v Ljubljani pešec Karl Kovač, doma v celjski okolici.

z Kam plovemo? Kako župnik dr. Jančič katoliško vero ubija, kaže najbolj njegovo postopanje nasproti nezakonskim materam. V nekem takem slučaju je z vso silo hotel odpraviti mater pred porodom proč iz svoje župnije, češ, da se ne sme roditi v njegovi župniji nezakonski otrok. Župniku se pa ni ustreglo. Ko je babica prinesla otroka h krstu, izrazila je prošnjo, naj se otrok krsti na ime Franc Karol. Župnik dr. Jančič je pa nalašč krstil otroka za Štefana. Mati je bila vsled tega postopanja tako razburjena, da je bila v največji nevarnosti za svoje življenje. Babica je prosila župnika, naj matere ne tira do obupa in je izjavila, da ne prevzame za bolnico odgovornosti. Župnik je suho odvrnil: Pustite to, odgovornost prevzamem jaz. V drugem takem slučaju je mati želela, da se otrok krsti na ime Albina. Dr. Jančič je pa nezakonsko mater kaznoval s tem, da je krstil otroka za Kunigundo. — Tako postopanje je treba s splošno človeškega stališča grajati. Takim potem duhovščina nezakonskih otrok ne bode odpravljala, pač pa dajala povod za zločine in nesreče, na drugi strani pa bode očitno pokazala, da ne pozna ne takta ne usmiljenja, temveč surovost in krutost.

v Veliko lovsko srečo sta imela dva gosp. lovca Ig. Fludernik in Franc Papež v lovskem reviru g. nadučitelja Terčaka v torek 4. januarja. Omenjena gosp. sta bila na lovu v Savini pri Ljubnem ter tamkaj preganjala velikega lisjaka. Zvitorepec je odkuril a pes mu je prišel pred neko luknjo zopet na sled. Meneča, da preganja pes lisjaka po podzemeljskih rovih — sta se napotila tja, kjer sta kmalu zaslišala v luknji grozno kruljenje. Takoj sta spoznala, da sta naletela na jazbecino, v kateri je prezimoval jazbec, ter sta pričela vanjo streljati in z drogi ruvati. Ker je bila jazbecina plitva je dim kmalu pregnal zaspane ščetinarje, da so začeli iz rogov lezti, kakor mavljinci. Lovca sta imela sedaj dela dovolj. Streljala sta in pobijala ter tako ugonobila celo jazbečjo rodbino t. j. dva starca in tri lepemladiče. Skupna teža teh živalij znaša še sedaj v pozni zimi 42 kg. To je pač obilen in izvanreden lov v zimi!

v Umor. Posestniški sin A. Furman je napadel 3. jan. zjutraj ob 3. rudarja Alojza Špileta in ga je pobil s sekuro na tla. Špile je na mestu umrl. Furmana so zaprli.

v Iz Ljutomer. Kaj pa to? Prišedšemu v ta slovenski trg vidi človek samonemške napise, kakor bi hodil kje po Nižjeavstrijskem. Ako pride kdo v trg, za Boga, tukaj se ne ve obrniti ne na desno ne na levo. Ti nemški napisi kakor na privatnih podjetjih in hišah, tako na uradnih se režijo človeku v obraz, kakor hijene. In Slovenec koraka po tem koš.eku zemlje, ki leži sredi slovenskega Muropolja, kakor tujec, ki potuje po Sahari! In vendar je nad 95 odstotkov Slovencev v celem okraju in v trgu sta menda dva Nemca, drugi so — potujčenci. Dogodilo se je, da se je pred kratkim mudil nek popotnik v Ljutomeru in oddal priporočeno pismo s samoslovenskim naslovom. Prejel pa je samonemško potrdilo. —

TRGOVSKI PLES

SE VRŠI DNE 23. PROSINCA 1910 V NARODNEM DOMU V CELJU.

Na opetovano, nujno zahtevanje, naj se mu da vsaj dvojezično potrdilo se mu je odgovorilo potolmaču, da dvojezičnega potrdila nimajo. Vprašamo, ali poštni uradniki na ckr. pošti v Ljutomeru res ne razumejo slovenski ali nočejo govoriti, ter mora slovenskim strankam tolmačiti poštni sluga? V prvem in drugem slučaju zahtevamo, da se te razmere predručajijo kakor najhitreje in da se namestijo slovenščine večji uradniki. To zahtevamo in se obračamo na poslance z isto zahtevo, da na pristojnem mestu spregovorijo o tem in dosežejo, da se več ne bode bilo na ckr. uradih, v Ljutomeru v prvi vrsti, in v drugih slovenskih krajih, Slovence v obraz.

u Še zadnja sodnijska imenovanja. Piše se nam: Lepo božičnico smo mi Slovenci prejeli od justičnega ministra. Imenoval je nove nadsvetnike pri okrožnih sodiščih v Mariboru in Celju; prezrl je pa kakor navadno slovenske uradnike. — Že pred nekaterimi leti je dobil nadsvetnik Gregorin naslov nadsvetnika in je od tedaj bil član civilnega senata; tudi je mnogo krat predsedoval pri civilnih obravnavah; sploh je mož jako vesten in pridn uradnik, sicer slovenskega mišljenja, ki se pa ni utikal nikdar v politiko; zares uradnik brez graje. Pa še do današnjega dne nima plače kot nadsvetnik. Ako je zaslužil dobiti že pred nekaterimi leti nadsvetnikov naslov, bi moral človek misliti, da je zaslužil vendar že tudi nadsvetnikovo plačo. Sedaj so postali trije svetniki v Celju: dr. Smolej, Katzian in pl. Garzaroli, vsi mlajši, pravi nadsvetniki; Gregorin pa še sedaj nima nadsvetnikove plače. V Mariboru ni bil imenovan svetnik Cajnkar, vzoren uradnik, znano izvrstno kvalificiran, o katerem je sicer znano, da je Slovenec, ki pa sploh ne zahaja nikdar v nobeno družbo; mlajša svetnika dr. Wokann in dr. Fraidl sta že dalje časa nadsvetnika; sedaj za Celje imenovani nadsvetniki so vsi dosti mlajši od njega. Kdor je dobil naslov višjega uradnika in je tega naslova bil vendar vreden, moral bi vsaj pri prvi priliki tudi dobiti plačo; mlajši uradniki ga ne bi smeli preskočiti. — To je grda krivica. Še grša krivica je pa to, da se celo na istem mestu in v istem kraju zapostavljajo slovenski, ravno tako ali še boljše sposobni uradniki za nemškimi kolegi. Povsod naj bo pač Nemec — „übermensch.“ — Praktikanti in avskultanti v Celju in Mariboru so za to, da obiskujejo slovenski tečaj, do sedaj dobivali od nadsodišča po 200 K in še podporo od ministerstva po 200 kron na leto. Letos pa je ministerstvo nakazalo svojo podporo izrecno le praktikantom in avskultantom nemškega mišljenja, niti enemu Slovencu. Da pa ne bi morebiti kdo mislil, da je ministerstvo svojo podporo Nemcem nakazalo zaradi tega, ker se oni več trudijo v slovenskem tečaju, naj bodi pribito, da je dobil podporo od ministerstva v Mariboru tudi avskultant Slovenec, ki seveda slovensko dobro zna, ki je bil pred enim letom še član mariborske Čitalnice, pa je iz nje izstopil in se „ponemčil.“ Ta je sedaj tudi postal deležen Hochenburgerjeve milosti; drugače pa le ljudje odločno nemškega mišljenja. Zares prav avstrijske justične razmere! Živela pravica!

v V trboveljski fari imamo moža, ki je živel dolga, dolga leta v najlepšem sporazumu in pravi ljubezni s svojo ženo, tako da jim je vse zavidalo. Oni dan pa, ko so došle mohorjeve knjige, je šla žena po nje v župnišče. Božji namestnik ji je izročil knjige, poleg ji je pa napravil pridigo, kakršno zmora

le mlad, neizkušen a fanatičen kaplan: „Žena, Vaš mož bo pogubljen! Liberalci je! Bere „Narodni list“ itd.“ Uboga žena je prišla vsa preplašena domov in tu je takoj pričela obdelovati svojega moža... Konec: Skregala sta se da morda še danes ne govorita. Tako se govori po Trbovljah. Mi skoro ne moremo verjeti, da bi se našel človek in to celo božji namestnik, ki bi bil zmožen take lumparije, da bi sejal razpor med poštene pobožne zakonske. Vendar, če je res, povemo dotičnemu našemu somišljeniku in njegovi ženi: Bodita brez skrbi, ne vidva, kdo drug bo pogubljen, kajti take podlosti ne more pustiti Bog nekaznovane!

v Iz Središča. Središki vozniki so podarili preostanek njih plesnega venčka v znesku K 17— v prid siromaškim šolarom v središki šoli. Hvala!

d Od Sv. Jurija ob Ščavnici. Na Novega leta dan je kaplan Lovrec razgrajal po prižnici, češ da so Jurjevčani tako ponosni menda na nezakonske otroke. Klical je, ponovno sramota, kar je zbudilo veliko ogorčenje. Lovrec naj gre klicat sramota svojim stanovskim tovarišem, ki imajo, čeprav namestniki Kristovi, tudi nezakonske otroke. Kako že stoji pisano: „Pohujšanje sicer mora priti, ali gorje človeku, po katerem pride pohujšanje.“ In kaj mislite gospod kaplan, kdo se je pohujšanje? ... Pisano je: „Po njih sadu jih bodo spoznali.“ No in duhovnik z nezakonskimi otroci, kakov sad je to?! Sicer pa se ljudje ne bodo dali sramotiti od kakoršnegakoli fantiča. Če se graja, graja se z lepo besedo in ne surovo kakor žganjar. Kristus ni nikdar nad nikomur razgrajal. Kako je že naredil, ko so mu pripeljali ženo, da jo sodi? — Ampak naš Lovrec je vse kaj višjega, on mora grešnice proklinjati.

z Od Svetinjske. Tukajšnje vojaško veteransko društvo je dobilo najvišje dovoljenje, da sme nositi državnega orla v zastavi. Društvo ima slovensko poveljevanje ter slovenska pravila, vsled česar se je državna zveza obotavljala sprejeti društvo, kar pa je prvi predpogoj, da se zadobi dovoljenje za zastavo. Društvo pa se ni uklonilo, ostalo je trdno na svoji narodni podlagi ter ni hotelo prestaviti pravil v nemščino kakor je tudi le slovensko dopisovalo na pristojna mesta, kar je sicer celo zadevo precej zavleklo, a končno je društvo vendar svoj cilj doseglo. Slovesno blagoslavljanje in razvitje zastave se vrši dne 5. maja t. l.

v Od Svetinjske. Kaj dobro je pa le našemu gospodu župniku. Ze celi čas se mu ni treba pridige učiti. Saj nič ne slišimo drugega kot zabavljanje na neko časopisje in ljudi, katere imenuje če se dobro spominjam, „liberalce“. No to pa zna vsaki zabavljati v gostilni kajti za tako opravljanje pač menda le ne treba 12 let študirati.

z Iz Veličana. V „Slov. Gospodarju“, št. 52 se je spraviil znani dopisnik kar v treh člankih na našo požarno brambo v Ivanjkovcih in eden je naslovljen tudi iz naše občine. Ne morejo si naši preljudi zvezarji oddahniti od prehude jeze, da ni požarna bramba v njihovih rokah. Tolažijo se pa že s tem, da bodo pognali ljudi, ki se toliko trudijo sedaj pri ustanovitvi, iz društva. Kaj ne, to je lepa krščanska ljubezen. No, pa gospodje, to le grozdje bode vam menda še nekaj časa prekislo. Vprašal pa bi le, kaj da so razni naši zvezarski generali že za nas dobrega in koristnega storili? Če vam to ni prav, kar mi delamo, pa storite vi kaj boljšega!

Požarnik.

o Dramatično društvo v Mariboru je sporazumno z drugimi slovenskimi društvi v Mariboru za to sezono določilo svoje prireditve in sicer: 9. t.

m. predstava „Veleturist“, 14. t. m. ima Čitalnica svoj zabavni večer v mali dvorani. 23. t. m. je predstava „Graničarji ali proščenje na sv. Elija dan.“ Na pustni torek ima Bralno društvo svoj zabavni večer. V postu priredi Čitalnica koncert v veliki dvorani. — Zgodovinsko društvo priredi sredi sušca Stanko Vrazov večer, kjer tudi sodeluje Dramatično društvo. Naprosil se bo g. prof. dr. Ilešič za slavnostnega govornika. „Prosveta“ priredi pod firmo društva predstavo po Veliki noči. Meseca svečana se bo kot prva predstava igrala „On in njegova sestra“, kjer bo gostoval v glavni ulogi g. Povhe iz slovenskega gledališča v Ljubljani, 2. predstava je igra „Reveček Andrejček“. Sušca meseca bo gostovala gđ. Winterjeva ali pa Thalerjeva v igri „Šivilja“, 2. predstava v sušcu bo: „Danes bomo tiči“. Aprila se igra opereta „Logarjeva Kristina“, in potem „Martin Krpan“, kjer gostuje v naslovni ulogi g. Povhe iz Ljubljane. Za majnik še repertoar ni določen. — Društvo je tudi sklenilo, da se začnejo predstave ob pol osmih radi zunanjih gostov, da še lahko pridejo pravočasno na vlak. Enketa narodnih društev v Mariboru, ki se je vršila pred kratkim, je sklenila, da se v Narodnem domu razpoloži knjiga, kamor se bo vpisal vsak v Maribor priseljen ali odšli Slovenec, tako, da se bo vedelo za vse.

o Klub „Narodni Pipec“ ima svoj redni občni zbor v nedeljo 20. prosinca v kmečki sobi Narodnega doma. Vspored je zelo zanimiv in govori se, da bo ta občni zbor posetilo vse, kar je slovenskega v Mariboru. Na sporedu je tudi velikanska pravda o izdajstvu; klubov pravdnik že pridno študira akte in sestavlja obtožnico. Zagovorniki pa iščejo olajševalnih okoliščin. Urednik lista „Pipec“, ki izide tudi ta dan, že dela in slikar slika karikature. — Ta večer obeta biti eden najsijajnejših in zabavnejših klubovih večerov.

a Ponesrečil se je na praznik hlapec lesnega trgovca Skazedovnika na Muti. Konji so se splašili, ki so ga vrgli, da je padel pod voz. Nesrečnej je precej hudo poškodovan. Muški zdravnik je bil sicer hitro na mestu, a ga ni hotel obvezati, dokler ne pride hlapčev gospodar, ki se je odpeljal. Menda ga je skrbelo, kdo bode plačal. Človekoljubno to gotovo ni!

a Klerikalec v boju proli Ciril-Methodovi družbi. Na ustanovnem sestanku Ciril-Methodove podružnice v Framu dne 6. t. m. je skušal župnik Muršec zborovanje razbiti, pa se mu ni posrečilo vsled zavednosti in mirnosti narodnih Framčanov. V imenu družbe je govoril g. J. Prekoršek, pristopilo je nad 40 članov. — Več poročamo!

v Od Št. Lovrenca nad Mariborom: V nedeljo, dne 23. prosinca priredi ženska podružnica in bralno društvo narodno veselico z zanimivim sporedom. Ker je Št. Lovrenc najbolj ogrožen kraj v Dravski dolini, pričakujemo mnogo udeležbe iz okolice, zlasti pa iz Maribora.

v „Schulvereinova“ podružnica se je ustanovila v Leitersbergu pri Mariboru.

o Bralno društvo „Naprej“ pri Sv. Barbari v Halozah ima dne 16. jan. svoj občni zbor v društvenih prostorih z navadnim vspešdom. Ob tej priliki govori tudi urednik Janko Lešničar o pomenu in ciljih mladinske organizacije.

Kranjske novice.

o V. planinski ples se vrši v torek dne 1. februarja v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma v Ljubljani. Plesišče bode v krasni veliki dvorani

ki bo primerno okinčana. Svirala bo popolna godba Slovenske filharmonije. V stranskih prostorih se bodo dajala okrepčila; za odpočitek in krepcanje bo prirejena tudi mala dvorana s stranskimi sobami — tukaj bo sviral izbran sekstet Slov. filharmonije. — Ob stopnišču bo vinotoč „čez ulico“ in pivarna. Sploh obrača Slov. plan. društvo vso pozornost in skrb na to, da se nudi gostom neprisiljena zabava in kar najboljša postrežba. Oskrbo pri paviljonih, ki jih bo 6 ob veliki, 3 pa ob mali dvorani, je prevzel, kakor doslej pri vseh planinskih plesih, požrtvovalni krog rodoljubnih dam pod načelstvom gospe Franje dr. Tavčarjeve. Tudi letošnji planinski ples postane torej največja in najsijajnejša predpustna veselica.

Slov. trgovsko društvo „Merkur“ ima dne 23. t. m. v Ljubljani občni zbor.

d Zakon o deželnih dokladah na Kranjskem je cesar potrdil.

d V Radovljici je umrl spoštovani meščan Ivan Mali.

d Okrožni zdravnik v Št. Vidu nad Ljubljano je postal dr. Derč s sedežem v Ljubljani.

Koroške novice.

u K škandalom na celovškem kolodvoru. Prosimo vse tiste Slovence in Slovenke, ki so imeli zadnje mesece na koroških železnicah in zlasti na kolodvoru v Celovcu radi slovenskega jezika kakšne zapreke ali neprijetnosti, da javijo to nemudoma z natančnim navedenjem časa, kraja, okoliščin in eventualnih prič gospodu odvetniku dr. Janku Brejcu v Celovcu.

d Mrlič — porotnik. „Smolo“ je imel celovski magistrat, ki pri sestavi imenika za porotno službo sposobnih celovških meščanov še koncem l. 1909 ni vedel, da je Vekoslav Legat umrl že decembra 1908, in ga je vpisal v imenik porotnikov. Seveda, celovski magistrat ima z zapiranjem Slovencev na kolodvoru preveč dela.

Primorske novice.

a Hrvaško ljudsko šolo v Trstu ustanavljajo ondodni Hrvatje. Slovanstvo v Trstu, na dan!

a Nar. del. organizacija je nastavila za Primorsko od 1. febr. naprej strokovnega tajnika v osebi gosp. A. Ekarja, ki bo urejeval tudi „Nar. Delavca“.

d Brata ubil. V okolici Dinjana v Istri je 35 letni posestnik Martin Simmovich na usti ubil svojega 38 letnega brata Natala. Vzrok: prepir zaradi živine. Ubijalec je pobegnil.

a Javen politični shod v Trstu priredi jutri 9. t. m. politično društvo „Edinost“. O delovanju drž. zbora poroča dr. Rybač.

a Nar. Del. Org. v Trstu priredi danes in jutri javna shoda v Škednju pri Trstu in na Kontovelju.

a Zakon o pobiranju doklade na pivo na Goriškem je dobil cesarjevo potrjenje.

„Piccolov“ kandidat za dr. Naglovega naslednika v Trstu je monsignor Petronio, zagrizen Italjan.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Današnja posvetovanja v Pragi.

d Praga, 8. jan. Posvetovanje nemških poslancev in zaupnikov iz cele Česke v Pragi se je pričelo dopoldne v Nemškem domu. Od rezultata je odvisno, ali bo imela akcija vlade za

delazmožnost češk. deželnega zbora kaj uspeha ali ne. Toliko je gotovo, da vlada v obeh taborih razpoloženje za mir. Morda uvidijo Nemci, da tolčejo s svojo obstrukcijo v dež. zboru z glavo ob zid.

Različne novice.

d Atene, 8. jan. Isti del kraljevega gradu, v katerem je bila velika dvorana za ples, se je danes sesul. Štiri osebe so lahko poškodovane. Veliki svetilniki, ki so bili vredni pol milijona kron, so uničeni. Kralj se je vsled požarja tako razburil, da se je onesvestil.

d Pariz, 8. jan. „N. J. Herald“ poroča, da se je pred kratkim v jedni izmed njujorških cest naenkrat vsul cestni tlak. Pred nekaj meseci se je tam nastanil neki ruski dezertar. Ta čas je izkopal pod zemljo blizu 40 čevljev dolg predor, da bi došel pod trgovino nekega zlatarja na drugi strani ulice. Predno pa je mogel izvršiti svoje delo, se je tlak vsul in moža pokopal.

d Kodanj, 8. jan. Prejšnji Cookov tajnik Lonsdale je izročil kodanjskemu vsenčilišču Cookove zapiske, ki si jih je delal baje na potu na severni tečaj. Lonsdale ni hotel povedati, kje se sedaj Cook mudi.

a Madrid, 8. jan. Vsled nenavadno ostre zime, ki vlada v severni Španiji, se zbirajo volkovi in hodijo ropat celo v vasi, kjer so napravili med živino že mnogo škode. Mraz je tolik, da so zamrznile celo severošpanske luke, česar še stari ljudje ne pomnijo.

Krečansko vprašanje.

a Carigrad, 8. jan. Krečansko vprašanje se bode razvilo še le tedaj, ko bode popolnoma urejena zadeva z velikim vezirjem, torej še le v nekatereh tednih. Vendar pa ni upati, da bi Mladoturki popustili.

Zakon kralja Leopolda.

a Pariz, 8. jan. „Matin“ poroča, da se je kralj poročil z baronico Vaughan še le 4 dni pred svojo smrtjo, ker mu drugače laekenski župnik ni hotel dati odveze. Postavnih posledic v Belgiji ta samo cerkveni zakon nima.

Društvene vesti.

o Čitalnice v Brežicah redni občni zbor se vrši v ponedeljek, 10. t. m. ob 8. uri zvečer v posojilniški pisarni v Narodnem domu. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo knjižničarja, 5. volitev novega odbora, 6. slučajnosti.

Tržne cene.

7. januarja.

Dunaj. Borza za poljedelske proizvode. Vesti o višjih cenah v inozemstvu so vplivale na tendenco borze v podražujočem smislu. Lastniki so zahtevali po 5 do 10 vin. več. Rž se je dobro držala. Oves in kornuza sta bila nespremenjena trdna. — Promet majhen.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 148 do 150 v. mlade težke 156 do 158 vin., mlade, srednje 156

do 158 v. mlade, lahke 150—154 vin. zaloga 21.899 komadov. Prignano 966 komadov, odgnano 507. Ostalo torej 22.358 komadov. Tendence trdna.

Budimpešta. Pšenica za april K 14'27, pšenica za maj K 14'07, pšenica za oktober K 11'89, rž za april 9'98, rž za oktober K 8'97, oves za april 7'63, oves za oktober K —, kornuza za maj 6'67, ogrščica za avgust 13'50. Vreme lepo. Pšenice se ne ponuja in ne kupuje veliko. Tendence trdna. Promet 15.000 stotov. Efektivna pšenica 5—10 vin. višja, ostalo trdna.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 35⁷/₈ do K 36³/₄, za jan.-marec K 35⁷/₈ do K 36⁷/₈. Tendence: stalna.

Sladkor, Praga. Surovisladkor prompt K 29 30, nova kampanja kron 24 90. — Tendence trdna. Vreme: oblačno.

Pritlikovce

jabolčne in hrušove prodaja po 80 vin. in po K 1'20 J. Lukman, Šoštanj. 18 3-1

Trgovski učenec

z meščansko šolo (ima prednost) in dobre rodline se takoj sprejme v manufakturni in modni trgovini

R. Stermecki, Celje.

Občinski tajnik in blagajnik

že 9. leto v tej službi, želi svojo službo spremeniti, sprejme tudi kako drugo podobno službo. Ponudbe pod „Zvest in zanesljiv“ na upravnistvo tega lista. 26 3-1

Nova hiša

za več strank s kletmi, velikim vrtom in travnikom je naprodaj

za 11.000 K. Več pove „I. R.“ poste restante Šoštanj. 20 3-1

Blagajna

National še prav malo rabljena, katera je bila pri nekem konkurzu kupljena, se prav po ceni prodaja pri lastnik-u, Luka Senica trgovec, Sevnica. 28 3-1

Sprejem pridnega in vestnega trgovskega pomočnika

Ivan Ravnikar, trgovec, Celje, Graška cesta. 25 1

Ekonom

tehnično in praktično izurjen, 28 let star, obeh deželnih jezikov zmožen išče službo v veleposestvu ali v graščini. Dobro izurjen v poljedelstvu, vrtnarstvu, živinoreji, vinarstvu, mlekarstvu in drugem, z dobrim spričevalom, želi vstopiti do 1. svečana 1910. Dopisi se naj pošljejo pod: „Ekonom 250“ poste restante Laški trg, Štajersko. 14 2 1

Dobro izurjena

prodajalka

se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga

Superfosfat

mineralično in animalično, najzanesljivejše in najcenejše fosfor-kislinsko gnojilo za vsako vrsto zemlje. Vsebinsa strogo garantirano. Zajemčeno najhitrejši uspehi, največja množina pridelka. Za pomladansko setev potrebno neobhodno. — Dalje amonijakove, kalijeve, soliterjeve in superfosfate se dobiva pri tovarni umetnih gnojil, trgovcih, kmet. zadrugah in društvih.

Bureau: Praga — Prikopi 17.

Vinske drože

kupi vsako množino po najvišji ceni

Robert Diehl, žganjarna, Celje.

Ženitna ponudba.

Olikan in umen rokodelce, ki ima nekoliko premoženja, se želi poročiti z dekletom katera bi imela posestvo ali dom ne predaleč od trga ali tovarne. — Še mlada vdova ne bi bila izključena. Popolna tajnost zajemčena. Naslov: „K. J. G.“ na upravnistvo „Narodnega Dnevnika“ v Celju. 648 2-1

70 htl. 3letnega rdečega

vina

za butelke iz otoka Vis (Lissa) prodam s posodo vred po lastni ceni vsled opustitve vinske trgovine.

Alojzij Krajnc, Laški trg „Vila Carola“. 15 5-1

Preklic. Zastonj v Celje!

Na poziv celjskega trg. gremija sem primoran vstaviti povrnitev vožnje in bodem začasno, dokler ne bo pritožba pri višjih oblastih rešena, dajal potrdila čez plačane zneske ali pa iste zneske daroval za dr. sv. Cirila in Metoda. R. Stermecki narodni trgovec, Celje

SINGER jeve šivalne stroje

kupujte samo v naših trgovinah, katere lahko vse spoznate na tem znamenju.

Ne dajte se zapeljati po naznanilih, katera nameravajo z namigavanjem na ime SINGER prodajati obrabljene stroje ali pa drugod izdelane stroje, ker mi ne oddajemo svojih strojev na prekupevalce, ampak jih prodajamo naravnost občinstvu.

SINGER Co.

Delniška družba za šivalne stroje Maribor, Gosposka ul. 32. Zastopstvo v Celju, Kolodvorska ulica št. 8.

Poštno hran. račun št. 54.366. — Telefon št. 48.

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12

Uradije se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure dopoldne.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odtegne vlagateljem tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnic in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih

Fani Kosi

šivilja v občinski hiši v Ga-
berjih pri Celju št. 119

izdeluje vse vrste ženskih oblek po
najnovjšem kroju ter se cenj. gospem
in gospodičnam priporoča. Delo, ki se
zgotovi tekom tedna, je solidno in cene
zmerne. 2 3-3

: Kontoristinja : Slovenka

z lepo pisavo se sprejme
tako. — Mesečna plača
K 90 — Akceptirani go-
spodični se povrne vo-
žnja III. razred do Prage.
Ponudbe naj se pošiljajo
na Vydrovo tovarno hra-
nil Praga VIII.

12 5-2

Št. 8.

Celje, dne 4. januarja 1910.

Razpis natečaja.

Službe učiteljev in učiteljic.

V političnem okraju Celje razpišejo se na sledečih ljudskih šolah zdaj
provizorično zasedena mesta učiteljev in učiteljic v definitivno nameščenje.

Na dvorazrednici v Libojih, na trirazrednici na Dobrni, na štirirazrednici
v Zibiki (II. krajevni razred), na štirirazrednici v Št. Vidu (III. krajevni razred)
in na petrazredni dekliški šoli na Hrastniku (II. krajevni razred) po eno mesto
učiteljice.

Na trirazredni ljudski šoli v Novicerkvi (III. krajevni razred) in na tri-
razredni šoli v Šmartnem pri Gornjem gradu (II. krajevni razred) po eno mesto
učitelja;

na petrazredni šoli na Ponikvi (III. krajevni razred), eno mesto učitelja
in eno učiteljice (učitelj dobi prosto stanovanje);

na trirazrednici v Pristovi (III. krajevni razred) in na štirirazredni šoli v
Dramljah (II. krajevni razred) po eno mesto učitelja ali pa učiteljice.

Pravilno opremljene prošnje je vposlati predpisanem službenim potom do-
tičnemu krajnemu šolskemu svetu do dne 31. januarja 1910.

Okrajni šolski svet Celje.

Karol Vanič, Celje „Narodni dom“

==== priporoča ====

Moderno jesensko
in zimsko sukno.
Najnovjše flanele
in barhente. —
Preproge, zavese,
garniture in odeje

Neprekosljivo v ceni in kakovosti.

33 52-1

V prid družbe sv. Cirila in Metoda!

Prv češka splošna deln. družba
za zavarovanje na življenje
v Pragi.

Generalno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu, ul. Donizetti 5.

EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje.
EDINA, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom.
EDINA, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom.
Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! **SVOJI K SVOJIM!**

Pojasnila dajajo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

Agro-Merkur v Ljubljani.

Uradni prostori: Janez Trdinova ulica št. 8. Podružnica: Trst,
ulica Stadion št. 3. Skladišče in kleti v Trstu in Ljubljani.

**Agro-Merkur je trgovcem in gostilni-
čarjem itd., zadrugam, društvom itd.
najboljši vir za nakupovanje blaga.**

Pozor! Umetna gnojila, galica, žveplo, krmila,
semena stroji in orodja.

Vina! Štajerska, istrska, dalmatinska, dolenska,
goriška, vipavska, zajamčeno prisna vina.
— — — — — Sir, maslo, žito, moka, olje itd. — — — — —

**Agro-Merkur preskrbi vsako blago. —
Agro-Merkur kupuje vse pridelke in izdelke.**

Cene najugodnejše, postrežba solidna.

Zahtevajte pravila, cenike. — — — — — Ponujajte svoje pridelke.

Na 7 javnih razstavah odlikovan s I. darilom.

Samo pristno, ako je na podplatih
vtisnjena znamka

Šent Peterburške
Galošs
in čevlji za sneg.

Vsak
dan jih izdela
tovarna 60.000 parov.
Edini kontrahenti: Mess-
torff, Behn & Co., Dunaj I. Prodaja
na drobno v vseh boljših trgovinah s
čevlji, gumijevimi izdelki in modnim blagom.

POSOJILNICA V CELJU

Telefon šte. 22.

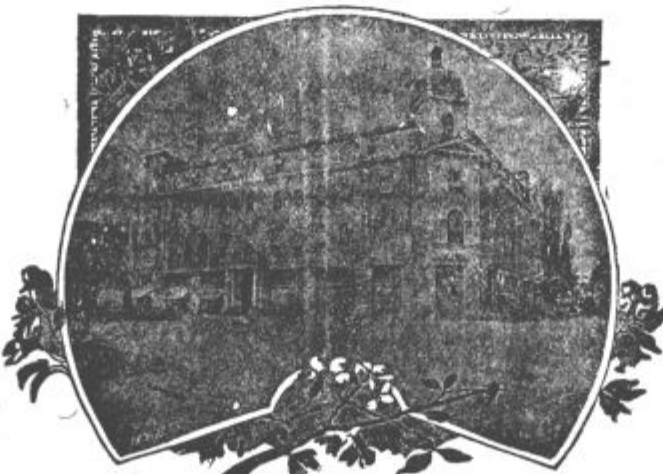
v lastni hiši „Narodni dom“.

Telefon šte. 22.

POSOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z ne-
omejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad
4200 zadrušnikov, kateri imajo vsega nad
88.000 kron vplačanih deležev.

POSOJILNICA uraduje vsak dan od 9. ure do 12. ure
dopolodne razun nedelje in praznikov.

Poštna hranilnica ček. št. 9579

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tudi
ni član zadruge ter jih obrestuje po 4 1/2%. —
Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov
kot gotov denar, ne da ib se obrestovanje pre-
nehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne
da bi ga odtegnila vlagatelj. Posojila daje na
osebni ali hipotekarni kredit proti 6%, 5 1/2%
in 5% obrestovanju.

Nad 340.000 kron rezervn. zaklada

13 52-1